

ЗАХОДИ ЩОДО РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Глобальне знищення дикої природи, яке ми спостерігаємо, відбувається через знищення середовища існування живих істот, зміну клімату, забруднення земель, повітря, водних ресурсів та надмірного використання корисних копалин людиною. Людина порушує всі межі законів природи та все ближче до знищення людства.

Ключові слова: довкілля; природокористування; природні ресурси; екологічна безпека; охорона природи; виробнича діяльність.

Abstract

The global destruction of wildlife that we are seeing is due to the destruction of the habitat of living things, climate change, pollution of land, air, water resources and excessive use of minerals by humans. Man violates all the boundaries of the laws of nature and is getting closer to the destruction of humanity.

Keywords: environment; environmental management; natural resources; environmental safety; nature protection; industrial activity.

Вступ

Екологічне нормування — це розробка системи норм, правил і регламентів допустимого навантаження на довкілля.

Мета екологічного нормування: встановлення таких гранично допустимих норм антропогенних впливів на навколишнє середовище при здійсненні господарської та іншої діяльності, які б гарантували забезпечення екологічної безпеки населення та збереження біорізноманіття, а також забезпечували раціональне використання і відтворення природних ресурсів.

Результати дослідження

Важливим напрямом у поліпшенні охорони природи і використання природних ресурсів є визначення адекватної ціни або економічної оцінки природних ресурсів і природних послуг. Проблема охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів стала однією з найважливіших глобальних проблем 21 століття, що характеризується як безпрецедентна проблема екологічного виживання.

На даний час ця екологічна криза зачепила кожен країну світу і пов'язана вона з обмеженою кількістю природних ресурсів планети через високий рівень концентрації промисловості та інтенсивного сільськогосподарського виробництва, це в свою чергу призвело до надмірного навантаження на природні ресурси [1].

В Україні переважало національне природокористування, як не забезпечувало охорону та збереження природного середовища. Це призводило до вичерпування природних ресурсів та неконтрольованого забруднення довкілля та руйнування природних ландшафтів. Нині багато природних ресурсів України перебувають у пригніченому стані, а їх здатність до самовідновлення послаблена.

Раціональне використання природних ресурсів – їх використання, яке враховує природні закономірності та можливості навколишнього середовища і полягає у створенні умов для оптимального використання природних ресурсів та недопущенні катастрофічних наслідків.

Заходи щодо раціонального природокористування. Важливим завданням концепції сталого розвитку в Україні є перехід до раціонального природокористування. Воно передбачає активне впровадження низки заходів у різних галузях життєдіяльності суспільства.

Заходи щодо раціонального природокористування та охорони природи здійснюються за трьома основними взаємозв'язаними напрямками.

1. Економна експлуатація природних ресурсів (або ресурсозбереження). Полягає в зменшенні затрат сировини, палива, енергії для виробництва різних видів продукції. Для цього необхідно впроваджувати ресурсо- та енергозберігаючу техніку і технології у промисловості, сільському господарстві, на транспорті та в інших галузях господарства. У наш час в Україні на виробництво одиниці продукції витрачається у кілька разів більше сировини та енергії, ніж у розвинутих країнах Західної Європи.

2. Зменшення і очищення викидів у довкілля та знешкодження відходів. Щорічно в Україні утворюється близько 1 млрд т газоподібних, рідких і твердих відходів виробництва та споживання. Багато з них містять шкідливі для людини і природного довкілля речовини. Великі площі займають нагромадження відходів видобування і переробки корисних копалин та звалища сміття. Значним чинником отруєння довкілля є хімізація сільського господарства. Щоб зменшити та очистити викиди впроваджують маловідходні і безвідходні технології, замкнуті цикли водокористування; стічні води та пило-газові викиди пропускають через спеціальні очисні станції і агрегати, де знезаражують, вловлюють або знешкоджують забруднюючі домішки; переводять транспортні засоби на екологічно безпечні види палива (наприклад, біопаливо); створюють зелені зони уздовж автомагістралей, у містах і навколо них. Перехід на землеробство, яке застосовує органічні добрива й біологічні методи захисту рослин від шкідників і бур'янів, дасть можливість виключити застосування отрутохімікатів і мінеральних добрив. Очистити середовище від існуючих нагромаджень промислових відходів і сміттєзвалищ та запобігти утворенню нових дає можливість утилізація – використання відходів як вторинних ресурсів. Металобрухт, макулатура, склотара йдуть у повторне виробництво, “пуста” порода служить сировиною для виробництва будматеріалів, розроблено способи переробки хімічних матеріалів. Сільськогосподарські, продовольчі відходи, тирса й залишки деревини, текстиль є сировиною для виробництва палива. Важливою початковою ланкою утилізації побутового сміття є сортування, яке може здійснюватися як на сміттєпереробних заводах, так і самим населенням.

3. Охорона й відтворення природних умов і ресурсів. Цей напрям передбачає заходи щодо збереження і примноження біологічного розмаїття, охорони джерел і малих річок, збереження ґрунтів і відновлення їх родючості, лісовідновлення, охорони ландшафтів тощо. Дедалі більш актуальною в Україні є рекультивация – комплекс робіт, спрямованих на відновлення порушених земель. Завдяки цьому на місці колишніх кар'єрів, відвалів чи смітників можна знову побачити природні ландшафти, сільськогосподарські угіддя або ж місця для відпочинку людей. Проведення природоохоронних заходів – це важливе завдання держави і місцевих органів влади. Їх здійснення потребує чималих коштів, зусиль, пошуку нових рішень. Проте невиконання їх ставить під загрозу існування майбутніх поколінь. Збереження довкілля великою мірою залежить від кожного з нас, від усвідомлення нерозривності наших зв'язків з природою, від нашої громадянської позиції і часто від нашого щоденного поведіння.

Висновки

Отже, в зв'язку з надмірним використанням природних ресурсів все більше постає питання про те аби звернути увагу на зменшення затрат корисних копалин та ресурсів навколишнього середовища і звернути увагу на те, що деякі з них є невідновлювальними. Стимулювання раціонального природокористування й охорони довкілля потребує системи різних форм впливу на природокористувачів, котра залежить від характеру виробництва, ресурсів підприємств, галузі та елементів природного середовища, в якому вони функціонують.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Царенко, О. М. Основи екології та економіки природокористування / О. М. Царенко, О. О. Несветов, М. О. Кадацький. – Суми: Університетська книга. – 2004. – 400 с. 2. Дорогунцов, С. І. Екологія: підручник / С. І. Дорогунцов, К. Ф. Коценко, М. А. Хвесик. – К.: КНЕУ, 2005. – 371 с.

Назаренко Ілона Павлівна – студентка групи ЕКО-206, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: babasyalive3320@gmail.com

Науковий керівник: **Кватернюк Сергій Михайлович** – д-р техн. наук, професор кафедри екології, хімії та технологій захисту довкілля, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Ihona P. Nazarenko - student of group ECO-20B, Faculty of Civil Engineering, Civil and Ecological Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: babasyalive3320@gmail.com

Supervisor: **Kvaterniuk Serhii M.** — Dr. Sc. (Eng.), Professor of the Department of Ecology and Environmental Safety, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia